

Zápas u Jaboku, Smíření s Ezauem

Původ materiálu

Tomáš Pavelka

Pořadí v lekci

13

Genesis 32–33

Pro učitelku

- Jak víme, Jákob dvakrát podvedl svého bratra. Koupil od něj prvorozenství za mísu čočky, když měl Ezau hlad – prvorozenství znamená být hlavou rodiny a mít větší dědictví. Pak jej ještě podvodem připravil o požehnání. Ezau pak přísahal, že se Jákobovi pomstí. Proto má teď Jákob veliký strach.
- Do země se ale vrací na Boží příkaz. Jákob má dost majetku, aby si v klidu dožil někde jinde. Ale musí se vrátit do Zaslíbené země, aby se ujal svého prvorozenství – vedení Božího lidu. Jakékoliv bohatství není k ničemu, když člověk nemá smysl života. V zaslíbené zemi bude Jákob vědět, že tu zemi připravuje pro Boží lid, že z jeho dvanácti synů vznikne dvanáct pokolení Izraele, národ, kterému bude kralovat sám Bůh. S tímto národem Bůh počítá. A Bůh je věčný, proto je jistota, že dá věčnost i svému lidu, i Jákobovi. Proto se Jákob vrací, aby v Bohu žil na věky. Proto podstupuje nebezpečí – vrací se k bratru, kterému velmi ublížil a který má právo se hněvat.
- Už na cestě vidí znamení, tábor andělů, znamení, že to není jenom jeho problém, jen jeho boj, ale že sám Bůh chce, aby se do té nepříjemnosti pustil. Také pro nás jsou mnohé úkoly nepříjemné, zdají se nám na začátku nemožné – třeba smířit se s vlastními bratry, s těmi nejbližšími. Kdyby to byla jen naše věc, nemohli bychom v takových chvílích obstát. Když se jdeme někomu omluvit jako Jákob, tak nemáme v ruce nic. Řekneme třeba: Udělal jsem špatnou věc. A druzí nám na to klidně mohou odpovědět: To víme až moc dobře, tos nám nemusel říkat, a teď vypadni. Bůh však napomáhá našemu pokání, naší lítosti nad špatnými činy, je v té chvíli na naší straně,

ať jsme udělali cokoliv a tak se nemusíme přes míru bát reakcí lidí na naše pokání.

- Ve verši 6 Jákob zdůrazňuje, že mu nejde o jeho prospěch. Má dost vlastního majetku, nepřichází, aby si vzal větší podíl dědictví po Izákovi, který mu jako prvorozenému patří. Zrovna tak nechce být svému bratru na krku. Důležité poučení pro nás: Není dobré se s někým smířovat či navazovat přátelství, když od toho člověka zároveň zrovna něco potřebujeme. Je to nedůvěryhodné a každý to prokoukne. Dále si všimněme, jak se Jákob omlouvá: „Tvůj otrok Jákob“ — omluva znamená pokořit se, nejde zároveň zůstat stále „na koni“. Nemůžeme se omlouvat stylem „udělal jsem špatnou věc, ale nikdo se na mne nemůže zlobit, protože jsem nemohl jinak.“
- Ve verši osmém nám Jákobův příklad ukazuje, že i když ve své tísní spoléháme na Hospodina, neznamená to, že se máme věcem úplně poddat. Jákob udělá, co může, dost zoufalé řešení pro svou záchranu (přišel by o půlku svých lidí) a pak terpve čeká, jak to dopadne. Spoléhání na Boha znamená, že i v největším strachu hledáme východisko a čekáme, že nám Bůh dopřeje úspěch.
- Jákob se modlí a připomíná Bohu jeho zaslíbení. Je to vzro i pro naše modlitby a pro to, co máme vůbec od Boha čekat. OD Bohá máme čekat a modlit se za věci, které nám sám slíbil. Pro správnou modlitbu je třeba znát Písmo, abychom věděli jaká je BOŽÍ vůle a jeho zaslíbení.
- Jákob posílá opravdu bohaté dary, velmi na tomto usmířování trátí. Na tom je vidět, že pokoj mezi lidmi má větší cenu než majetek. Každá omluva také něco stojí a člověk nemůže čekat, že si zachová všechno, co měl před omluvou. Na každé omluvě se něco trátí.
- Jákob posílá své dary postupně. Každé smířování chvíli trvá, musí být vytrvalé. Nemůžeme čekat, že jen jednou řekneme „omlouvám se“ a věc je vyřízená. Ke každé omluvě vedou postupné krůčky. Musí být vidět, že touha po smíření je vytrvalá. Nikdo nemůže čekat, že mu lidé odpustí „na fleku“ a když to hned neudělají, zatvrdit se a už se nesnažit. Ano, při omluvě se člověk také musí snažit, aby bylo jasné, že je upřímná.

- Zápas s Bohem: Jákob znamená Úskočný. Doted' Jákob vše řešil podvody – prvorozenství, požehnání; i jeho útěk k Lábanovi byl podvod, protože jeho matka říkala, že si tam jde jen pro nevěstu. Jákob se ale naučil být přímý, když mu šlo o Ráchel, když šlo o lásku a jeho podvedli. U Lábara zbohatl a od něj utelk také spíše podvodem. Ale teď se musí postavit věcem čelem, jako v zápase. Jákob zápasí s Bohem a Bůh ho dokonce poraní. Pokud jde o hřích je totiž Bůh skutečně naším nepřítelem, protivníkem. Chceme něco nesprávného a říkáme si: Kéž by mi v tom nepřekážel Bůh. V životě máme někdy pocit, že je Bůh proti nám. Je to ale podobné, jako když malému dítěti rodiče vytrhnou něco, co našlo na zemi a strká si to do pusy. Tehdy se o to s dítětem také perou. Ten, kdo s Jákobem zápasí a zároveň se nechá porazit, je zároveň Bůh. Víme však, že Boha nemůže nikdo přemoci. Až na jednu výjimku a tou je Kristus, který se od nás nechal ukřižovat, který se nechal světem porazit a přece zvítězil. Víme, že Bůh nemá tělo a není vidět, ale v Kristu přijal tělo. Když se v SZ objevuje Bůh v tělesné podobě, vykládáme si to tak, že je to Kristus. Proto také nechce prozračit své jméno, protože ještě nepřišel jeho čas, čas, kdy se narodí v betlémských jeslích. Shrnuto, Jákob dostává požehnání, protože se konečně postavil k věcem čelem. Bůh se skrze Krista nechává porazit, obměkčit, od těch, kdo se postaví ke své bídě čelem. Žehná těm, kteří dovedou říci: Já jsem ten Jákob, ten Úskočný, ten Podrazák. Ale požehnej mi přes to.
- Kapitola 33 je už výsledek toho všeho. Zdá se, že Ezaua obměkčily dary, Jákobova pokora a, co je důležité pro nedělníku, to, že viděl jeho děti. Rozhádání příbuzní se mnohdy smíří, když přijdou děti. Tady vidíme, že děti mají velkou moc. Svou bezprostředností, nezákladností dovedou obměkčit naše srdce. Ukazují nám jako v zrcadle, že jsme možná trochu moc podezíraví, uzavření, nedutkliví. Před Bohem má každý svou cenu, i zdánlivě bezbranné děti.
- Nakonec se ukazuje, že Ezau touží po smíru. Udělaly to ty dary? Bylo to tím, že viděl Jákobovy děti? Nebo ho už přešel vztek? Nevíme. Do druhých lidí nevidíme, nemůžeme si myslet, že je můžeme „zmáknout“. Pokoj mezi lidmi je Boží dar. V životě se může stát cokoliv, nejde úplně naplánovat. A když to dobře dopadne, je to jen milost Boží.
- Ezau se sice s bratrem smířil, ale chce ho mít pod kontrolou. Chce, aby žili společně a asi chce Jákoba ovládat. Proto mu navrhuje, že půjdou spolu, potom u něj chce

alespoň nechat své (ozbrojené) muže. Ale Jákob obojí odmítá, dokonce Ezaua znovu podvede. Říká totiž, že půjde do Seíru, ale nakonec jde do Sukótu. Je svým způsobem vtipné, že po tom, co Jákob zažil kvůli svým podvodům takovou hroživou situaci plnou úzkosti, okamžitě zas dělá to samé. Lidé mají sklon opakovat stále stejné chyby; každý má svou slabost a té odpovídají jeho hříchy. Tentokrát ale nejde o hřích – Seír nebyl v zaslíbené zemi a Ezau nebyl prvorozený, pokračovatel rodu. Jákob se nesmiřuje s Ezauem, aby se stal jeho otrokem. Smiřujeme se s lidmi proto, abychom nadále byli rovnocenní partnery „já pán – ty pán“. Nemusíme se obávat, že naše omlouvy způsobí, že už budeme navždy oslabeni, že se nám pořád bude připomínat, co jsme provedli „ty mlč, víš co jsi udělal“. Omlouváme se jen za to, co jsme udělali. Za tu konkrétní věc, kde jsme byli v nepravu a pravdu měl ten druhý. Omluvou neříkáme, že druhý má ve všem pravdu.

Návrh výkladu

1. Jákob se musí vrátit domů. Bůh chce, aby byl s těmi, kteří ho mají rádi. Jenom tam se na něj nezapomene a z jeho synů bude národ Izraelský, Boží lid.
2. Musí se ale nejdříve smířit s bratrem. Omlouvat se není nikomu příjemné, ale není jiná cesta, jak se s druhými smířit. Musí se přiznat, nevymlouvat se. A musí také ukázat, že se snaží být jiný (Jákob posílá dárky). A když je člověk takový, tak Bůh je na jeho straně, ať už se na něj lidé přestanou zlobit, nebo ne. Jákobovi poslal na pomoc své vojáky – anděly.
3. Někdy to vypadá, že je Bůh proti nám. Je to ale stejné jako s rodiči, kteří nám něco zakazují pro naše dobro. Sice jakoby proti nám zápasí, ale přitom jsou pořád na naší straně, mají nás rádi. Nebo jako když nás někdo trénuje třeba ve sportu nebo v hudbě. Také nám musí ukázat naše chyby, abychom to potom uměli pořádně.
4. Jákob řekl Bohu: Jmenuji se Jákob, což znamená podrazník. Přiznal se jaký je. Ale Bůh mu odpovídá: že si se přiznal, tak už takový nejsi. Dává mu nové jméno, podle kterého se bude jmenovat celý národ – Izrael. Stát Izrael doted' existuje a to se ten příběh odehrál už před 4000 lety.

5. Jákob postavil dopředu svoje děti a Ezau se na ně ptal. Děti mají svoji sílu! Dovedou smířovat dospělé. Všimněte si, že se někdy někdo hádá třeba s vašimi rodiči, ale na vás je pořád milý.
6. I když se bratři smířili, Jákob jde jinam. Že měl Ezau pravdu v tom, že ho Jákob podvedl, neznamená, že má Ezau pravdu ve všem. Omlouvat se máme jen za to, co jsme udělali něco špatného. Když jsme udělali špatnou věc, neznamná to, že jsme celí špatní.

Činnost pro děti

- Jako obrázek se nabízí zápas Jákoba s andělem. Tak se obvykle jeho zápas u potoku Jabok zobrazuje. Další možnost je jeho setkání s Ezauem, kde ve předu stojí otrokyně a jejich děti, potom Lea a její děti a úplně vzadu Ráchel s malým Josefem.
- Děti si mohou rozestavit figurky (můžeme zapůjčit igráčky či malé plyšáky), tak jako Jákob rozestavil svou rodinu. Učitelka vždy vezme figurku, řekne, jak se jmenuje (koho představuje) a děti ji podle toho umístí do řady.

Odkaz na pracovní list

[15 Jákobův návrat](#)

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[Genesis 32–33](#)